

OECDs **RETNINGSLINJER**
FOR FLERNASJONALE
SELSKAPER

NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG
NÆRINGSLIV

Oslo, 27. februar 2023

INNLEDENDE VURDERING

CIVIL SOCIETY COALITION ON NATURAL RESOURCES, GLOBAL IDÉ, KIRKENS NØDHJELP, LIECH VICTIMS VOICES, NORSK FOLKEHJELP, PAX, SOUTH SUDAN COUNCIL OF CHURCHES OG SWEDWATCH

VS.

AKER BP ASA OG AKER ASA

I henhold til prosedyrereglene i OECDs retningslinjer er målet med en innledende vurdering å avgjøre om spørsmålene som tas opp i en klage, bør undersøkes nærmere. I så fall vil det nasjonale kontaktpunktet tilby eller legge forholdene til rette for konsensusorienterte og ikke-kontradiktoriske løsninger mellom partene, som dialog eller meklingsprosesser.

Kontaktpunktet har på dette stadiet ikke tatt stilling til om selskapet har opptrådt i tråd med OECDs retningslinjer. Ettersom en klage i en enkeltsak ikke er et juridisk anliggende og nasjonale kontaktpunkter ikke er rettslige organer, kan kontaktpunktene verken innføre sanksjoner, tildele kompensasjon direkte eller tvinge parter til å delta i en meklingsprosess.

SAMMENDRAG

Norges kontaktpunkt mottok 31. mai 2022 klager mot Aker BP ASA og Aker ASA fra følgende åtte organisasjoner: Civil Society Coalition on Natural Resources, Global Idé, Kirkens Nødhjelp, Liech Victims Voices, Norsk Folkehjelp, PAX, South Sudan Council of Churches og Swedwatch («klagerne»). Klagerne hevder at Aker BP ASA og Aker ASA har opptrådt i strid med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper (OECDs retningslinjer) når det gjelder følgende forhold: 1) manglende aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter knyttet til fusjonen; 2)

manglende meningsfylt interessentdialog og 3) for tilrettelegging av pågående (utbedrede/ikke-gjenopprettede) negative konsekvenser.

Kontaktpunktet har vurdert klagen basert på vurderingskriteriene for den innledende fasen og fastslått at deler av klagen tas til videre behandling. Saken som tas til behandling av Kontaktpunktet begrenses til de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter i forbindelse med fusjonen. Kontaktpunktet vurderer at et tilbud om dialog mellom partene omkring spørsmålene knyttet til de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger vil kunne fremme Retningslinjenes formål og gjennomslagskraft. Dersom dialogen ikke har ført frem innen seks måneder etter at den begynner, vil Kontaktpunktet foreta en ny vurdering av hvorvidt en videre dialog og behandling fremdeles er hensiktsmessig. Kontaktpunktet har ikke på dette stadiet tatt stilling til om de innklagede selskapene har opptrådt i tråd med OECDs retningslinjer eller ikke.

Medlemmet Gro Granden meddelte i møte 24. oktober 2022 at hun er uenig i flertallets vurdering at klagebehandling mot Aker ASA og Aker BP ASA kan gjennomføres uten kjennskap til Lundin-selskapenes aktsomhetsvurderinger og mener at klagen ikke skal tas til behandling.

OPPSUMMERING AV KLAGENE

31. mai 2022 mottok Norges kontaktpunkt to klager fra Civil Society Coalition on Natural Resources, Global Idé, Kirkens Nødhjelp, Liech Victims Voices, Norsk Folkehjelp, PAX, South Sudan Council of Churches og Swedwatch. Klagene ble levert på vegne av et estimert antall på 200 000 sør-sudanesiske ofre for grove og systematiske brudd på menneskerettighetene. I klagen anklages Aker BP ASA og Aker ASA for å opptre i strid med OECDs retningslinjer i forbindelse med Aker BP ASAs fusjon med Lundin Energys olje- og gassvirksomhet i Norge (Lundin Energy Norway AS).

Klagerne hevder at Lundin Energy bidro til alvorlige og systematiske menneskerettighetsbrudd i Sudan i perioden 1997 til 2003. De viser til at styreleder og tidligere administrerende direktør i Lundin Energy (tidligere Lundin Oil) er tiltalt i Sverige for medvirkning til folkerettsbrudd. De viser til at Lundin Oil signerte en kontrakt med myndighetene i Sudan i 1997 for oljeutvinning knyttet til blokken 5A som på den tiden ikke var under effektiv myndighetskontroll. Klagerne skriver at dette utløste en krig innenfor og omkring konsesjonsområdet. En militær kampanje mellom 1997 og 2003 hadde som mål å sikre og ta kontroll over oljefeltet. Det estimeres at 160 000 personer ble fordrevet med vold og 12 000 personer ble drept. Omfattende folkerettsbrudd ble dokumentert.

Klagerne anfører at det er en direkte forbindelse mellom fusjonen mellom Aker BP ASA og Lundin Energy Norway og Lundin Energy's manglende fremtidige mulighet til å gjenopprette alvorlige,

pågående (utbedrede) negative konsekvenser. I følge klagen innebærer avtalen mellom Aker BP ASA og Lundin Energy at sistnevnte tar ansvar for alle kostnader og forpliktelser knyttet til selskapets aktiviteter i Sør-Sudan. De hevder at sammenslåingen vil føre til at Lundin Energy ikke vil ha tilstrekkelige verdier til å håndtere de påståtte (utbedrede) negative konsekvensene.

Klagerne mener at Aker BP ASA og Aker ASA har opptrådt i strid med Kapittel IV (Menneskerettigheter) i OECDs retningslinjer når det gjelder følgende:

- 1) *Manglende menneskerettslige aktsomhetsvurderinger.* I følge OECDs retningslinjer burde selskapet ha gjennomført risikobaserte aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter i forbindelse med sammenslåingen. Klagerne mener det er kjent at det er pågående (utbedrede) negative konsekvenser knyttet til Lundin Energy sin virksomhet. Det burde ha vært en varselampe at selskapet flere ganger har avvist forslag om å utføre aktsomhetsvurderinger og vurdere de menneskerettslige konsekvensene av sin virksomhet.
- 2) *Manglende meningsfylt dialog med relevante interessenter om fusjonen.* Klagerne skriver at verken de eller representanter fra berørte lokalsamfunn ble informert om fusjonen før den ble annonsert 21. desember 2021. Det ble avholdt et møte for å presentere sammenslåingen. I etterkant har representanter fra PAX, Norsk Folkehjelp og Kirkens Nødhjelp forsøkt å ha en dialog med Aker BP ASA om menneskerettigheter. Det ble holdt møter i januar og mars 2022. Klagerne mener at selskapet ikke har hatt en meningsfull dialog med interessenter, og viser særlig til manglende dialog med berørte lokalsamfunn.
- 3) *Å tilrettelegge for pågående (utbedrede) negative konsekvenser.* Klagerne mener at Lundin Energy AB bidro til alvorlige og systematiske menneskerettighetsbrudd som forårsaket alvorlig skade på mennesker og eiendommer, at selskapet ikke har vurdert og håndtert menneskerettslige konsekvenser, og at de negative konsekvensene ikke er gjenopprettet og er pågående. Fusjonen vil føre til en dramatisk reduksjon av formuesverdiene til Lundin Energy AB. Skadene som følge av menneskerettighetsbruddene rundt blokk 5A mellom 1997 til 2003 anslås å ligge på en total verdi av USD 1 878 millioner. Klagerne mener at det var mulig å forutse at de faktiske negative menneskerettslige konsekvensene knyttet til virksomheten til Lundin Energy dermed ikke blir håndtert og viser til avtalen mellom Lundin Energy og Aker BP ASA.

Klagerne søker følgende utfall av enkeltsaken, dersom den tas til videre behandling:

- Suspensjon av ikrafttredelsen av fusjonen mellom Aker BP ASA og Lundin Energy Norway AS til Aker BP ASA og Aker ASA har utført omfattende risikobasert DD med hensyn til menneskerettigheter på fusjonen i henhold til OECDs retningslinjer.
- At Aker BP ASA og Aker ASA utfører omfattende risikobasert DD med hensyn til menneskerettigheter på Aker BP ASAs oppkjøp av Lundin Energy Norway AS' eiendeler, inkludert en vurdering av selskapets påståtte pågående (utbedrede) konsekvenser.

- At Aker BP ASA og Aker ASA har en meningsfull dialog med alle relevante interessenter knyttet til Aker BP ASAs oppkjøp av Lundin Energy Norway fra Lundin Energy's aksjonærer, også lokalsamfunn som er betydelig berørt.
- At Aker BP ASA og Aker ASA treffer alle nødvendige tiltak for å sikre at fusjonsavtalen mellom Aker BP ASA og Lundin Energy endres slik at Lundin Energy beholder tilstrekkelige verdier til å kunne gi en effektiv oppreisning til ofre for menneskerettighetsbruddene som selskapet er (troverdig) anklaget for å ha bidratt til.
- Dersom endringen av fusjonsavtalen ikke viser seg å være gjennomførbar, at Aker BP ASA og Aker ASA iverksetter alle nødvendige tiltak for å sikre at ofre for negative konsekvenser i Sør-Sudan får tilgang til effektive rettsmidler (gjenoppretting og erstatning), også dersom dette innebærer at Aker BP ASA og Aker ASA selv må bidra til en effektiv gjenoppretting.

Klagene viser til følgende bestemmelser i OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. I henhold til Kapittel II (Overordnede retningslinjer) bør selskapene:

10. gjennomføre risikobaserte aktsomhetsvurderinger, for eksempel ved å innarbeide dem i selskapets systemer for risikostyring, for å kartlegge, forebygge og begrense faktiske og potensielle negative konsekvenser [...] og gjøre rede for hvordan disse konsekvensene håndteres,

12. bestrebe seg på å forebygge eller begrense negative konsekvenser selv om de ikke har medvirket til dem, når de aktuelle konsekvensene likevel er direkte knyttet til deres virksomhet, varer eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse. Hensikten her er ikke å velte ansvaret fra enheten som er årsaken til de negative konsekvensene, over på selskapet som den har forretningsforbindelse med,

14. samarbeide med interessenter slik at de får reell anledning til å fremme sine synspunkter og bli tatt hensyn til i planleggings- og beslutningsprosesser i tilknytning til prosjekter eller annen virksomhet som kan få betydelige konsekvenser for lokalsamfunnet.

Kapittel IV (Menneskerettigheter) fastsetter at selskapene bør:

1. respektere menneskerettighetene, hvilket betyr at de bør unngå å krenke andres menneskerettigheter og bør håndtere negative konsekvenser de er innblandet i på menneskerettighetsområdet,

3. bestrebe seg på å forebygge eller begrense negative konsekvenser på menneskerettighetsområdet som er direkte knyttet til deres virksomhet, varer eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse, selv om de ikke har medvirket til dem,

5. gjennomføre aktsomhetsvurderinger på menneskerettighetsområdet som står i forhold til selskapets størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, samt faren for negative konsekvenser på menneskerettighetsområdet,

6. sørge for eller samarbeide gjennom legitime prosesser i den hensikt å avhjelpe negative konsekvenser på menneskerettighetsområdet straks de blir klar over at de har forårsaket eller medvirket til disse konsekvensene.

TILSVAR FRA SELSKAPENE

Aker BP ASA og Aker ASA leverte et felles tilsvare til klagene 24. juni 2022. De ser det som hensiktsmessig at de nærmest likelydende klagene behandles samlet i den innledende fasen. De påpeker for øvrig at den ene klagen retter seg mot Aker ASA som investor og den andre mot Aker BP ASA, der sistnevnte er en direkte part i transaksjonen med Lundin Energy.

Selskapene mener at klagene ikke egner seg til behandling som enkeltsak. De begrunner det ved å påpeke at klagene ikke gjelder faktiske eller potensielle negative menneskerettslige konsekvenser, men manglende gjenoppretting av angivelige menneskerettighetsbrudd som opphørte for lenge siden, og som ikke var knyttet til noen av selskapene som Aker BP ASA nå har kjøpt opp. De viser til at klagen i stor grad berører Lundin Energy's påståtte forpliktelse til å gjenopprette konsekvenser av tidligere aktiviteter, men at Lundin Energy ikke er en part i klagen. Den underliggende saken om hvorvidt Lundin Energy faktisk medvirket til menneskerettighetsbrudd ved militæret og militser støttet av myndighetene i en borgerkrig, behandles i en pågående rettssak i Sverige. Selskapene mener at klagene ikke oppfyller kriteriene i den innledende fasen. De anser det som problematisk å behandle de spørsmålene som reises i klagen uten at Lundin Energy deltar og mens disse forholdene behandles i en rettsprosess i Sverige.

I sitt tilsvare gir selskapene først en oversikt over transaksjonen og sine risikovurderinger med hensyn til menneskerettigheter. Selskapene påpeker at Lundin Energy trekker seg ut av olje- og gassoperasjoner i Norge gjennom fusjonen og samtidig beholder følgende eiendeler og forpliktelser: (i) fornybar operasjoner; (ii) USD 130 millioner; (iii) forpliktelser og obligasjoner knyttet til Sudan-saken. Lundin Energy vil fortsette som et børsnotert foretak i Sverige under det nye navnet Orrön Energy AB, med planer om å videreutvikle fornybarsegmentet. Lundin Energy vil dermed fortsette å eie og drive betydelig virksomhet også etter transaksjonen.

Selskapene påpeker videre at anklagene knyttet til Lundin Energy's tidligere virksomhet i Sudan er godt kjent. De skriver at de i sin «due diligence» (DD) også vurderte hvorvidt selskapene som ble kjøpt opp kunne ha en forbindelse med de påståtte negative konsekvensene. DD'en viste at ingen av selskapene Aker BP ASA ville overta hadde vært involvert i aktiviteter eller operasjoner i Sudan og at Lundin Energy Norway AS ble kjøpt opp av Lundin Energy etter at operasjonene i Sudan ble avsluttet. Det ble også bekreftet at transaksjonen ikke begrenser eller reduserer potensiell gjeld eller forpliktelser for Lundin Energy's tidligere aktiviteter i Sudan og at Lundin Energy ville beholde betydelige eiendeler også etter transaksjonen.

I tilsvaret vises det til at den pågående rettssaken i Sverige er kompleks. Hovedforhandlingen i tingretten forventes å ta mer enn to år, aktors innledende saksmappe var på om lag 80 000 sider og tiltalen baserte seg i stor grad på vitneutsagn. Selskapet skriver at det ikke er mulig å foreta en detaljert gjennomgang av fakta som nå er gjenstand for en langvarig prosedyre. Tilsvaret går til

slutt inn på hvorfor selskapene mener at klagen ikke oppfyller vurderingskriteriene for den innledende fasen i Kontaktpunktets behandling av enkeltsaker. Tilsvaret er i sin helhet publisert på Kontaktpunktets nettsider.

KONTAKTPUNKTETS SAKSBEHANDLING PER DAGS DATO

Kontaktpunktet mottok klagen fra PAX og de andre organisasjonene 31. mai 2022. I tråd med Kontaktpunktets prosedyrer for behandling av enkeltsaker¹ ble klagen oversendt til Aker BP ASA og Aker ASA 10. juni 2022, med en anmodning om tilsvaret i løpet av ti arbeidsdager. Tilsvaret ble mottatt av Kontaktpunktet 24. juni og delt med klagerne 29. juni 2022. Kontaktpunktet sendte oppfølgingsspørsmål til partene 1. august 2022 og mottok svar på disse 15. august 2022. Kontaktpunktet sendte ytterligere oppfølgingsspørsmål til klagerne 31. oktober og mottok svar 1. november 2022. Selskapene sendte tilleggskommentarer til Kontaktpunktet 30. november 2022. Kontaktpunktet hadde en uformell konsultasjon med lederen for OECDs arbeidsgruppe for ansvarlig næringsliv 9. desember 2022 for å drøfte spørsmål knyttet til den innledende vurderingen.

Kontaktpunktmedlemmet Gro Granden ba i første behandling av saken om en utredning av det innklagede forhold (oppkjøp og fusjon) og hvordan det forholder seg til retningslinjene; konkret om retningslinjene og/eller merknadene forventer at kjøper/overtakende selskap gjennomfører aktsomhetsvurderinger med hensyn til konsekvenser for det andre/overdragende selskapet og/eller konsernet det er del av - herunder om økonomien i sistnevnte vil tillate at eventuelt eksternt påstått oppreising-/erstatningsansvar (remedy) kan betales. Granden ønsket herunder utredet om det er samme forventninger til børsregistrerte og ikke-registrerte selskaper/konserner. Granden har senere foreslått at forannevnte spørsmål blir gjenstand for en formell, åpen og forhåpentlig bred behandling i OECDs arbeidsgruppe for ansvarlig næringsliv. Siden flertallet har besluttet å ta klagen til videre behandling, er dette initiativet ikke blitt fulgt opp slik saken nå foreligger.

9. januar 2023 oversendte Kontaktpunktet et utkast til sin innledende vurdering til partene. De ble samtidig anmodet om å sende inn sine kommentarer innen ti arbeidsdager. 20. februar 2023 offentliggjorde Kontaktpunktet sin innledende vurdering og partenes innlegg på www.responsiblebusiness.no.

Det har ikke vært mulig å avgi denne innledende vurderingen innen de frister som i utgangspunktet gjelder for dette trinnet av saksbehandlingen da Kontaktpunktet har hatt behov for en mer inngående vurdering av enkelte spørsmål i denne innledende fasen.

---

¹ Norges OECD-kontaktpunkt (2014), [Prosedyrer for behandling av enkeltsaker](#).

KONTAKTPUNKTETS INNLEDENDE VURDERING

OECDs retningslinjer er anbefalinger fra myndigheter til flernasjonale selskaper som driver virksomhet i eller fra land som har sluttet seg til retningslinjene.² De er rettet til alle enhetene innenfor det flernasjonale selskapet (morselskap og/eller lokale enheter).³

Klagene mot Aker BP ASA og Aker ASA ble levert til det norske kontaktpunktet. OECDs retningslinjer gjelder de innklagede selskapene. Det norske kontaktpunktet anses som rette instans til å behandle klagene ettersom de gjelder selskaper som er registrert og har hovedkontorer i Norge. Aker ASA er et industrielt investeringsselskap med eierinteresser innen olje og gass, fornybar energi og grønn teknologi, industriell software, sjømat og marin bioteknologi. Selskapet har hovedkontor på Fornebu og er børsnotert. Aker ASA er hovedaksjonær i Aker BP ASA, og har sin beholdning i selskapet gjennom Aker Capital AS. Aker ASA er representert i styret til Aker BP ASA. Aker BP ASA driver med leting og produksjon av olje og gass. Selskapet har hovedkontor på Fornebu og er børsnotert.⁴

Kontaktpunktet har besluttet at deler av klagene tas til behandling. Saken for Kontaktpunktet begrenses til spørsmålene omkring de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter i forbindelse med transaksjonen. Beslutningen er tatt på basis av de seks kriteriene nedenfor, som beskrevet i pkt. 25 i Kommentarer til prosedyreveiledningen i OECDs retningslinjer og Kontaktpunktets prosedyrer for behandling av enkeltsaker. I denne vurderingen har Kontaktpunktet hatt som formål å avgjøre om saken gjelder forhold som det er grunn til å undersøke nærmere. I denne sammenheng er Kontaktpunktets oppgave å avgjøre om saken er lagt frem i god tro, med andre ord at den er reell og autentisk, og er relevant for gjennomføringen av OECDs retningslinjer.⁵

1. HVEM ER DEN BERØRTE PARTEN, OG HVA ER PARTENS INTERESSE I SAKEN?

Klagene er sendt inn av tre sør-sudanesiske og fem europeiske organisasjoner: PAX, Civil Society Coalition on Natural Resources, Global Idé, Liech Victims Voices, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, South Sudan Council of Churches og Swedwatch. Den er levert på vegne av et estimert antall på 200 000 sør-sudanesere, som betegnes som ofre for grove og systematiske brudd på menneskerettighetene. Selskapet bestrider ikke at klagerne har en legitim interesse i saken.

---

² OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper (2011), Forord, s. 3.

³ OECDs retningslinjer (2011), Kapittel I (Begreper og prinsipper), pkt. 4.

⁴ De største aksjonærene i Aker BPA ASA på tidspunktet for transaksjonen mellom Aker BP ASA og Lundin Energy var Aker Capital AS (37,14 prosent), BP Exploration Op CO Lt (27,85 prosent) og Folketrygdfondet (3,44 prosent). De nåværende største aksjonærene i Aker BP ASA er Aker Capital AS (21,16 prosent), BP Exoloration Op Co Ltd (15,87 prosent), Nemesia S.A.R.L (14,37 prosent) og Folketrygdfondet (4,74 prosent). Se: [Investor - Aker BP](#).

⁵ OECD (2019), Guide for National Contact Points on Coordination when handling specific instances, s. 5.

Kontaktpunktet vurderer at klagerne har en legitim interesse i saken. Organisasjonene har interesser og mandat knyttet til menneskerettslige og humanitære spørsmål som er relevante for de forhold som tas opp i klagen. Noen av organisasjonene representerer ofre for menneskerettsbrudd i det aktuelle området i Sør-Sudan.⁶

---

2. ER SAKEN VESENTLIG OG BEGRUNNET?

For at Kontaktpunktet skal kunne ta klagen til behandling, må spørsmålene som tas opp være materielle og begrunnet. Det vil si at det som tas opp må være knyttet til forhold som omfattes av OECDs retningslinjer og underbygges så langt som mulig med relevant dokumentasjon. Ved denne vurderingen tar Kontaktpunktet utgangspunkt i at det er tale om en *innledende* vurdering, og ikke en endelig vurdering av om de innklagede selskapene har overholdt Retningslinjene eller ikke.⁷

I klagen anføres det at Aker BP ASAs sammenslåing med Lundin Energy Norway er i strid med Kapittel II (Overordnede retningslinjer) og Kapittel IV (Menneskerettigheter) i OECDs retningslinjer. Konkret hevder klagerne at Aker BP ASA og Aker ASA har opptrådt i strid med OECDs retningslinjer Kapittel II, punkt 10, 12 og 14; Kapittel IV, punkt 1 og 3 og punkt 5 – 6. Klagerne begrunner dette ved å vise til dokumentasjon fra ulike kilder, herunder pressemeldinger og andre uttalelser fra Lundin Energy, Aker ASA, Aker BP, uttalelser fra svenske påtalemyndigheter, rapporten Unpaid Debt fra European Coalition on Oil in Sudan (ECOS) og dokumentasjon fra nettsiden www.unpaiddebt.org.

Selskapene mener at klagen ikke gjelder forhold som omfattes av OECDs retningslinjer. De viser blant annet til at de handler om manglende gjenoppretting for angivelige brudd på menneskerettighetene og anførsler om at dette i seg selv skal utgjøre pågående menneskerettsbrudd. De mener videre at klagen ikke er underbygget med dokumentasjon som er relevant for sentrale spørsmål omkring gjenstående verdier i Lundin Energy etter fusjonen og kostnader knyttet til gjenoppretting for de påståtte menneskerettsbruddene.

Kontaktpunktet vurderer at klagen mot Aker BP ASA og Aker ASA gjelder forhold som omfattes av OECDs retningslinjer. Saken må imidlertid avgrenses til å gjelde de forventningene som under Retningslinjene gjelder for de innklagede selskapene, og følgelig, disse selskapenes aktsomhetsvurderinger i forbindelse med transaksjonen, jf. Kapittel II og Kapittel IV i OECDs retningslinjer. Retten til et effektivt rettsmiddel er en menneskerettighet i seg selv.⁸ Det følger av

---

⁶ Liech Victims Voices er et nettverk med ofre for 1997 – 2003 krigen i Blokk 5A i Sør-Sudan, som siden 2016 har arbeidet for retten til gjenoppretting og oppreisning.

⁷ OECD (2019), Guide for National Contact Points on Coordination when handling specific instances, s. 7.

⁸ FNs menneskerettserklæring artikkel 8, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 2 tredje ledd og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 13.

dette at en fusjon eller oppkjøp av et selskap eller en gruppe selskaper kan, avhengig av de konkrete omstendighetene, være knyttet til negativ påvirkning på retten til et effektivt rettsmiddel. OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (2018) påpeker at risikokartlegginger bør oppdateres når selskapet gjør store endringer, som fusjoner og oppkjøp.⁹ I denne sammenheng er det viktig å understreke at forventningene i OECDs retningslinjer kan gå lenger enn det som følger av nasjonal lovgivning. Aktsomhetsvurderinger flytter imidlertid ikke ansvar fra enheten som er årsaken til de negative konsekvensene, over på selskapet som den har forretningsforbindelse med, jf. Kapittel II i Retningslinjene.

Klagene begrunnes for øvrig med henvisninger til relevant dokumentasjon og er etter Kontaktpunktets syn tilstrekkelig begrunnet til at de delene av klagen som gjelder selskapenes aktsomhetsvurderinger tas til videre behandling. Kontaktpunktet har ikke på dette stadiet tatt stilling til om de innklagede selskapene har overholdt OECDs retningslinjer eller ikke.

3. SYNES DET Å VÆRE EN FORBINDELSE MELLOM SELSKAPETS VIRKSOMHET OG DE FORHOLD SOM REISES I KLAGEN?

Kontaktpunktet vurderer at begge parter har lagt frem relevante momenter når det gjelder spørsmålet om det er en forbindelse mellom selskapenes virksomhet og forholdene som tas opp i klagen. Aker BP ASA understreker at selskapene har ulike roller i tilknytning til transaksjonen. Transaksjonen ble gjennomført av Aker BP ASA og godkjent av Aker BPs selskapsorganer. Aker ASA er den største aksjonæren i Aker BP ASA og er representert i selskapets styre.¹⁰

Kontaktpunktet vurderer at det – slik enkeltsaken er avgrenset ovenfor – er en forbindelse mellom de innklagede selskapene og spørsmålene klagen reiser omkring risikobaserte aktsomhetsvurderinger. Selskapene har ulike roller når det gjelder forventningene om aktsomhetsvurderinger i OECDs retningslinjer som henholdsvis oppkjøper og aksjonær. Etter OECDs retningslinjer har hver enkelt virksomhet et selvstendig ansvar for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å kartlegge, forhindre, begrense og redegjøre for hvordan faktiske og potensielle negative konsekvenser håndteres.

4. HVA ER BETYDNINGEN AV GJELDENDE LOVGIVNING OG PROSEDYRER, HERUNDER RETTSAVGJØRELSE?

Nasjonal rett og rettsavgjørelser kan være nyttige for Kontaktpunktene når det gjelder å se på hvordan relaterte spørsmål blir vurdert av andre aktører og hvilke forventninger som finnes i forskjellige land.¹¹ OECDs retningslinjer fastsetter samtidig at de «i mange tilfeller går lenger enn

⁹ OECD (2018), OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, s. 25 - 26.

¹⁰ Tilsvar fra Aker BP ASA til Kontaktpunktets utkast til innledende vurdering i enkeltsaken, 23. januar 2023.

¹¹ OECD (2018), Guide for National Contact Points on the Initial Assessment of Specific Instances, s. 9.

loven». ¹² I noen sjeldne tilfeller kan kravene i nasjonal lovgivning være i strid med anbefalingene i OECDs retningslinjer. I slike situasjoner fastsetter Retningslinjene at selskapene likevel bør «bestrebe seg på å oppfylle disse prinsippene og standardene så langt det er mulig, uten derved å handle i strid med nasjonal rett». ¹³

Det er ikke anført at fusjonen har skjedd i strid med nasjonal rett. Fusjonen mellom Aker BP ASA og Lundin Energys norske olje- og gassvirksomhet reguleres av norsk og svensk selskapsrett. Kontaktpunktet legger dette til grunn, uten at det vil være avgjørende for vurderingen av de innklagede selskapenes etterlevelse av OECDs retningslinjer og disse selskapenes aktsomhetsvurderinger på tidspunktet for transaksjonen. ¹⁴

Svensk påtalemyndighet har videre tatt ut tiltale mot to ledende ansatte i Lundin Energy, og samtidig krevd inndragning rettet mot selskapet. I straffesaken skal også erstatningskrav fra 32 ofre behandles. Kontaktpunktet vurderer imidlertid at heller ikke den videre behandlingen av retts sakene er avgjørende for videre behandling av spørsmålene knyttet til de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger på tidspunktet for transaksjonen.

5. HVORDAN BLIR ELLER ER TILSVARENDE SAKER BLITT BEHANDLET I ANDRE NASJONALE ELLER INTERNASJONALE PROSESSER?

Selskapene viser i sitt tilsvaer blant annet til rapporten fra PAX i 2010 («Unpaid Debt»), som ble skrevet for European Coalition of Oil i Sudan (ECOS). Der blir svenske myndigheter oppfordret til å følge opp påstander om at Lundin Energy hadde medvirket til krigsforbrytelser og alvorlige menneskerettighetsbrudd. Ikke lenge etter begynte svenske myndigheter etterforskningen som munnet ut i en tiltale i november 2021. Ifølge selskapene er den underliggende saken som berøres i klagen den samme som i den pågående retts saken mot Lundin Energy i Sverige. Klagerne viser også til den pågående retts saken og påpeker at 200 000 andre sør-sudanesiske ofre ikke har tilgang til rettsmidler. De mener at dette gjør det enda viktigere at Aker BP ASA forhindrer at Lundin Energy ikke blir i stand til å håndtere alvorlige (uutbedrede) konsekvenser.

Ifølge prosedyreveiledningen i OECDs retningslinjer bør ikke Kontaktpunktet beslutte at saken ikke berettiger videre behandling utelukkende fordi det er ført eller igangsatt parallelle prosesser, eller fordi de berørte partene har tilgang til slike prosesser. I slike tilfeller gir prosedyreveiledningen følgende føringer:

---

¹² OECDs retningslinjer (2011), Kapittel I (Generelle retningslinjer), pkt. 2.

¹³ OECDs retningslinjer (2011), Kommentarer til Kapittel IV (Menneskerettigheter), pkt. 38.

¹⁴ Selskapet som Aker BP ASA kjøpte opp var det nyopprettede selskapet Kommstart 157 AB. Verdien var på USD 11 000 millioner. Selskapet som nå skal ha overtatt ansvar knyttet til Sudan-anklagene er Orrön Energy AB, etter godkjent navnebytte fra Lundin Energy. Se [Aker BP ASA \(OB:AKRBP\) agreed to acquire Kommstart 157 AB from Lundin Energy AB \(OM:LUNE\) for USD 11 billion. | MarketScreener.](#)

Kontaktpunktet bør vurdere om et tilbud om dialog og mekling kan bidra konstruktivt til å løse saken, og om tilbudet vil være til alvorlig skade for noen av partene i de andre prosessene eller innebære forakt for retten.

Selv om såkalte parallelle prosesser ikke står i veien for at Kontaktpunktet tar saken til behandling, må det gjøres en vurdering av relevansen til denne rettsaken og hvorvidt en behandling av enkeltsaken likevel vil være hensiktsmessig. Kontaktpunktet viser til de avgrensingene av enkeltsaken som er gjort ovenfor, og vurderer at den pågående rettsprosessen i Sverige ikke er avgjørende for spørsmålene knyttet til de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger i forbindelse med oppkjøpet. Slike aktsomhetsvurderinger som klagen til Kontaktpunktet gjelder må uansett gjøres i forkant av en fusjon og på grunnlag av det man da kjenner til.

6. VIL BEHANDLINGEN AV DEN AKTUELLE SAKEN BIDRA TIL RETNINGSLINJENES FORMÅL OG GJENNOMSLAGSKRAFT?

Spørsmålene for Kontaktpunktet her blir om behandlingen av deler av enkeltsaken kan bidra konstruktivt til å løse saken og til å fremme Retningslinjenes formål og gjennomslagskraft.¹⁵ OECDs retningslinjer har blant annet som mål å oppmuntre til de positive bidrag som flernasjonale selskaper kan gi til økonomiske, miljømessige og sosiale fremskritt verden over.

Et viktig formål med OECDs retningslinjer er å begrense og løse problemer som kan oppstå i tilknytning til de ulike virksomhetene.¹⁶ Kontaktpunktet har nylig behandlet andre saker der det ble vurdert at videre behandling av sakene kunne bidra til klargjøringer og løsninger.¹⁷ Slik klagesaken for Kontaktpunktet er avgrenset ovenfor, blir sakens spørsmål ikke knyttet til den endelige avklaringen av Lundin Energys ansvar eller utfallet for øvrig av den pågående rettsaken i Sverige. Saken for Kontaktpunktet kan ikke, og skal ikke, løse konflikten mellom klagerne og Lundin Energy – et selskap som ikke er omfattet av klagen til Kontaktpunktet. Den videre behandlingen av saken for Kontaktpunktet vil ta opp uenigheten mellom klagerne og de innklagede selskapene knyttet til selskapenes aktsomhetsvurderinger, og vil slik kunne fremme Retningslinjenes formål og gjennomslagskraft.

Retten til et effektivt rettsmiddel er en sentral rettighet, og avgjørende for at beskyttelsen av menneskerettighetene blir effektiv. Forventningen om å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i forbindelse med et oppkjøp som kan være knyttet til potensielle negative konsekvenser for retten

---

¹⁵ OECD (2019), Guide for NCPs on the Initial assessment in specific instances, s. 9 – 10.

¹⁶ Se OECDs retningslinjer (2011), Forord og Andre forord.

¹⁷ En sak handlet blant annet om hvordan anbefalingene om aktsomhetsvurderinger i OECDs retningslinjer kan overholdes i konfliktområder ([Committee Seeking Justice for Alethanyaw \(CSJA\) – Telenor – Ansvarlig Næringsliv \(responsiblebusiness.no\)](#)). Behandling av en annen enkeltsak ble ansett å kunne bidra til bedre forståelse av anbefalinger om aktsomhetsvurderinger for institusjonelle investorer ([IUF, EFFAT-IUF, SEIU og UGT vs. NBIM – Ansvarlig Næringsliv \(responsiblebusiness.no\)](#)).

til gjenoppretting for ofre for angivelige omfattende menneskerettighetsbrudd, er ikke klargjort i særlig grad i praksis fra kontaktpunktene. Kontaktpunktet er av den oppfatning at spørsmålene som reises i klagen har prinsipiell betydning.

Samlet sett underbygger dette at behandlingen av denne enkeltsaken vil kunne bidra til å fremme Retningslinjenes formål og gjennomslagskraft.

KONKLUSJON

Kontaktpunktet har vurdert de ovenstående kriteriene for behandling av klagen i den innledende fasen og fastslått at spørsmålene som tas opp i klagen knyttet til de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter, egner seg for videre behandling. Kontaktpunktet vil tilby partene en dialog omkring de innklagede selskapenes aktsomhetsvurderinger i forbindelse med transaksjonen. Aker BP ASA og Aker ASA har ulike roller i tilknytning til transaksjonen som henholdsvis oppkjøper og aksjonær. Hovedsaken i enkeltsaken er forventningene om aktsomhetsvurderinger når det gjelder Aker BP ASA. I hvilken grad Aker ASA inkluderes i dialogen bør diskuteres med partene og fastsettes på begynnelsen av dialogen.

Dersom dialogen ikke har ført frem innen seks måneder etter at den begynner, vil Kontaktpunktet foreta en ny vurdering av hvorvidt en videre dialog og behandling fremdeles er hensiktsmessig.

Kontaktpunktets konklusjon i denne innledende vurderingen bygger på informasjon mottatt fra begge parter. Kontaktpunktet gir med dette ikke uttrykk for noe standpunkt med hensyn til riktigheten av utsagn eller gyldigheten av fremlagt dokumentasjon, og heller ikke om deres mulige innvirkning på saksforholdene som tas opp i enkeltsaken. Kontaktpunktet har ikke tatt stilling til om selskapene i denne saken har overholdt anbefalingene i OECDs retningslinjer eller ikke.